

V. Milosrdenství a duchovní rozlišování

Milosrdenství znamená slitování s tím, kdo je ubohý. Tedy s tím, komu něco schází. Bůh Otec dal svého Syna, který vykonal tuto oběť odevzdání se do rukou člověka, který ho přivedl na kříž a usmrtil. Bůh byl milosrdný, protože nám dal to největší dobro, které nám scházelo, a to Boží život.

Ježíš Kristus, Boží Syn byl milosrdný a stal se Milosrdenstvím, neboť se stal „hříchem“, aby náš hřích odčinil, usmířil nás s Otcem, učinil nás znovu adoptivními Božími dětmi a dal nám za dědictví nebe. Jak Ježíš Kristus učinil tento největší skutek milosrdenství? *Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži* (Flp 2, 6-8). Ježíš udělal tento skutek lásky z lásky, tzn. miloval nás, a proto nám dal dar svého života. Nikdy by nebylo možné, aby nás Ježíšova oběť na kříži vykoupila, kdyby tato oběť nebyla Ježíšem chtěna. Ježíš jistě v poslušnosti vůči Otci přijal jeho vůli, hledal ji, často dlel v noci na modlitbách, jak o tom svědčí evangelia, ale on to, co poznával od Otce, přijal za své a svým to učinil, takže to chtěl ne jako něco zvnějšku, ale jako něco svého vlastního. Boží Syn Ježíš Kristus měl dvě vůle. Božskou a lidskou. A v jeho osobě byla prostřednictvím chtění lidská a Boží vůle v harmonii jednoho unisona. Vícekrát se stává, že myslíme na Boží vůli jako na něco statického, něco, co se musí jako „věc“ přijmout, o které se nesmí rozumovat a která je jako skafandr, který nás má uchránit od špatného záření světa. Ale pokud se podíváme do Písma svatého, poznáváme, že také Panna Maria o událostech, které se staly, a slova, která jí byla řečena, rozmýšlela ve svém srdci a uvažovala o nich. Tak by se mohlo někomu zdát, že Panna Maria nebyla dokonalá v přijetí Boží vůle, že měla malou víru, když o věcech svého života a života svého Syna, Boží vůle uvažovala. Právě naopak. Ten může být poslušný Boží vůli, kdo ji hledá, tzn. kdo s Bohem „zápasí“ jako Jákob (srov. Gn 32), aby Boží vůli poznal, pochopil a přijal plně za svou. Je to proces ověřování mezi hlasem mého svědomí a hlasem Ducha Svatého v mém srdci ve vztahu k vnějšímu hlasu a vnějším znamením, které dostávám skrze duchovní rádce a okolnosti života. Svatý otec František nedávno hovořil právě o tomto rozlišování v srdci: *Co znamená »zkoumat duchy«? – zeptal se papež. „Nejedná se o nějaké přízraky – upřesnil – a znamená to zkoušet či nahlížet, co se děje v mém srdci. Co je kořenem toho, co nyní pociťuji, a odkud to pochází? Znamená to podrobit zkoušce a zkoumat, zda to, co pociťuji, přichází od Boha anebo odjinud, od antikrista.“* Kritériem pro naše rozlišování je Vtělení. Člověk může v sobě cítit spoustu myšlenek i dobrých věcí, ale pokud mne tyto dobré myšlenky, tyto pocity nepřivádějí k Bohu, který se stal tělem, nevedou mne k bližnímu, k bratrovi, pak nejsou z Boha. *„Můžeme vypracovat spoustu pastoračních plánů – pokračoval papež – vytvářet nové metody, jak se přiblížit lidem, ale pokud se neubíráme cestou Boha, který přišel v těle, Božího Syna, který se stal člověkem, aby s námi putoval, nejsme na cestě dobrého ducha, nýbrž antikrista, světského smýšlení, ducha tohoto světa.“*

Prokazování milosrdenství je nutně spojeno s rozlišováním toho, co je Boží vůle. Člověk, který Boží vůli nepřijal jako akt lásky Boha vůči němu (člověku), nemůže být nikdy milosrdný vůči bližnímu, protože nevnímá Boží chtění ve svém vlastním životě jako akt lásky, jako zdarma daný dar, ale jako „skafandr“ – nesvobodu, něco, co je z přirozenosti hodné odmítnutí. Jenom tehdy, když člověk vnímá Boží vůli jako akt lásky, dokáže tuto lásku opětovat Bohu a bližnímu. Jednoduše řečeno: nemohu někoho donutit, aby mě miloval, a vůbec už nemohu chtít, aby z tohoto přinucení prokazoval lásku, milosrdenství druhé osobě. Pokud by křesťan chtěl předávat Boží vůli jako jakési přinucení, pak nejenže nesvědčí o evangeliu, které je radostnou zprávou, nikoli donucovacím mučidlem, ale dokonce pak odrazuje druhé od evangelia, od církve a od povolání. Tento postoj člověka nemusí být vědomý, ani se nemusí vyjadřovat slovy, ale stačí, aby jej osoba prožívala uvnitř svého srdce a řídila podle něj svůj život. Poslušnost je jistě cestou spásy. Kristus nás vykoupil skrze poslušnost, ale jako člověk do ní vrůstal, jako člověk ji přijal, jako člověk si ji zamiloval a přivlastnil a jako člověk ji svobodně uskutečnil. Ježíšova poslušnost by nebyla příčinou našeho vykoupení a spásy, kdyby nebyla aktem jeho vlastní vůle, nikoli jen Otcovy vůle.

Papež hovořil ve své homilii o kritériu Vtělení, jako o rozlišování. *Řekl dále: „V životě najdeme spoustu lidí, kteří se zdají duchovní. Co je to však za duchovního člověka, když nemluví o prokazování skutků milosrdenství? Proč? Protože právě skutky milosrdenství jsou tím, co je konkrétní na našem vyznávání Božího Syna učiněného tělem: navštěvovat nemocné, dávat jíst tomu, kdo nemá nic, pečovat o ubohé... Proč skutky milosrdenství? Protože každý náš bratr, jehož máme mít rádi, je tělem Kristovým. Bůh se stal tělem, aby se s námi ztotožnil. A ten, kdo trpí, je trpící Kristus.“* „Nevěřte hned každému duchu, buďte pozorní – zdůraznil papež – zkoumejte duchy a zkoušejte, zda jsou opravdu z Boha. Služba bližnímu – pokračoval Petrův nástupce – služba bratrovi a sestře, kterým se něčeho nedostává, a může to být třeba i rada, moje uši připravené naslouchat – to jsou znamení toho, že se ubíráme cestou dobrého ducha, tedy cestou Božího Slova, které se stalo tělem.“ (<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=23058>).

Nesmíme však zapomenout, že aby byl jakýkoli skutek účinný pro spásu mou i bližního, tedy milosrdenstvím, musí být aktem mé vůle, tzn. svobodně a vědomě vykonaný – ne protože „musím“, ale protože „chci“. Já to chci. Nedělám to proto, že se to vyžaduje, proto, že to říká papež, ale proto, že je to moje vlastní bytostné přesvědčení a chtění. Je to vyjádření mé víry.

Katecheze o Božím milosrdenství jsou k nalezení na: <http://spolotcepie.signalny.cz/katecheze.php>